

Analiza wybranych różnic w wycenie pozycji bilansowych pomiędzy PSR a Solvency II Zagadnienia praktyczne

Kamil Józwik

Warszawa, dnia 22 listopada 2016 r.

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń
Zamknięcie Roku – wpływ zmian regulacyjnych na rachunkowość
i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń

Analiza wybranych różnic w wycenie pozycji bilansowych pomiędzy PSR a Solvency II - zagadnienia praktyczne

Cel
prezentacji

Omówienie wybranych praktycznych zagadnień dotyczących wyceny aktywów i pozostałych zobowiązań innych niż rezerwy techniczne dla celów wypłacalności

Agenda

Tytuł	Str.
■ Rzeczowe aktywa trwałe	[2]
■ Należności z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji	[4]
■ Wycena wybranych instrumentów finansowych	[7]
■ Zobowiązania warunkowe	[10]
■ Rozliczenia międzyokresowe – wybrane aspekty	[14]
■ Zobowiązania – korekta uwzględniająca zmianę własnej zdolności kredytowej	[16]
■ Proces sporządzania SFCR	[18]
■ Stosowanie uproszczeń	[20]

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe

Zasady wyceny PSR

- Wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Zasady wyceny Solvency II

- Wycenia się w wartości godziwej zgodnie z MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”.

Kluczowe zagadnienia:

- **Nakłady poniesione na obce środki trwałe** należałoby, co do zasady, wykazać w wartości 0 PLN na potrzeby wypłacalności.
- **Przykładowe podejście** do wyceny poszczególnych składników rzeczowych aktywów trwałych:
 - **Nieruchomości** – wycena do wartości godziwej przez niezależnego rzeczoznawcę (ujęcie w bilansie dla celów wypłacalności bez pomniejszenia o ewentualne koszty sprzedaży),
 - **Samochody** – wycena do wartości godziwej przy zastosowaniu narzędzi stosowanych w procesie likwidacji szkód do wyceny pojazdów,
 - **Pozostałe składniki** rzeczowych aktywów trwałych – wycena do wartości godziwej / przybliżenie wartości godziwej.

Jeśli wartość brutto składników rzeczowych aktywów trwałych wykazana w rejestrze jest istotnie wyższa od ich wartości netto wykazanej w bilansie PSR może to wskazywać, że ich wartość godziwa jest istotnie różna od wartości bilansowej wg PSR.

Należności z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji

Należności z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji

Zasady wyceny PSR

- Wycenia się w wartości nominalnej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących.

Zasady wyceny Solvency II

- Dla celów wypłacalności w bilansie prezentuje się jedynie te należności z tytułu ubezpieczeń, których termin płatności już minął. Od tej zasady jest wyjątek dla należności z tytułu reasekuracji jeśli wynikają one z wypłaconych już odszkodowań (szczegóły na kolejnym slajdzie).
- Należności z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji wycenia się w wartości godziwej, a zatem przy wycenie należy uwzględnić wartość nominalną należności pomniejszoną o odpisy aktualizujące ustalone w oparciu o historyczną analizę spłacalności (ryzyko kredytowe kontrahenta).
- Należy uwzględnić również strukturę terminowej odzyskiwalności tych należności (w tym efekt dyskonta) oraz koszty egzekucji tych należności.

Kluczowe zagadnienia – należności ubezpieczeniowe:

- Dla celów wypłacalności w bilansie w pozycji należności ubezpieczeniowych prezentuje się jedynie te należności ubezpieczeniowe, których termin płatności już minął.

Kluczowe zagadnienia – należności ubezpieczeniowe i reasekuracyjne:

- Wykonanie analizy historycznej spłacalności należności, która ma na celu:
 - Wiarygodne ustalenie wysokości przepływów pieniężnych,
 - Ustalenie struktury terminowej odzyskiwalności należności (określenie spodziewanego terminu przyszłych przepływów pieniężnych).

 Stosowanie metod uproszczonych do ustalenia wartości odpisu aktualizującego wartość należności ubezpieczeniowych (przykładowo ustalane ekspercko wartości procentowe odpisu na należności w zależności od ich przeterminowania) **może prowadzić do błędnego rezultatu** oraz **uniemożliwia ustalenie struktury terminowej odzyskiwalności należności**.

- Uwzględnienie w wycenie efektu dyskonta oraz kosztów egzekucji tych należności (np. koszty monitów, powiadomień telefonicznych, windykacji przedsądowej).

Należności z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji

Kluczowe zagadnienia – należności reasekuracyjne (rozzrachunki):

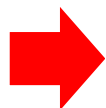
- Dla celów wypłacalności w bilansie prezentuje się jedynie te należności reasekuracyjne (rozzrachunki), których termin płatności już minął – aczkolwiek:

Artykuł 41 ust. 3 Rozporządzenia delegowanego UE

*„Do celów obliczania kwot należnych z umów reasekuracji [...] przepływy pieniężne obejmują tylko płatności dotyczące rekompensaty za zdarzenia ubezpieczeniowe i nieuregulowanych roszczeń ubezpieczeniowych. **Płatności dotyczące pozostałych zdarzeń lub uregulowanych roszczeń ubezpieczeniowych nie są rozpoznane jako kwoty należne z umów reasekuracji [...] ani inne elementy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. [...]**”*

Nie ma zatem znaczenia w tym przypadku termin płatności tych należności.

Stanowisko KNF*

„W SFCR, nieprzeterminowane należności od reasekuratorów wynikające z reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych należy ująć w pozycji „Any other assets, not elsewhere shown”

*) Źródło: Prezentacja KNF z dnia 9 listopada 2016 r. „Sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji”

- **Należności inne** niż z tytułu ubezpieczeń oraz z tytułu reasekuracji – prezentowane są w bilansie dla celów wypłacalności zarówno niewymagalne jak i przeterminowane.

Wycena wybranych instrumentów finansowych

Depozyty bankowe

Zasady wyceny PSR

- Wycenia się w wartości nominalnej wraz z naliczonymi odsetkami.

Zasady wyceny Solvency II

- Wycenia się w wartości godziwej, tj. uwzględniając bieżącą na dzień wyceny stopę procentową powiększoną o premię za ryzyko kredytowe.

Kluczowe zagadnienia:

- Dla ustalenia prawidłowej wysokości wartości godziwej depozytu należy przyjąć bieżącą wartość stopy rynkowej oraz, tam gdzie to zasadne, bieżącej premii za ryzyko banku, w którym depozyt został założony.

Analiza na datę SFCR bieżących stóp procentowych/ premii za ryzyko banków.

Dobłą praktyką jest opracowanie procedury ustalania stopy procentowej z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych na temat oprocentowania depozytów.

- Określenie przepływów pieniężnych (odsetki, nominał) oraz uwzględnienie efektu dyskonta.

Instrumenty finansowe wyceniane w skorygowanej cenie nabycia

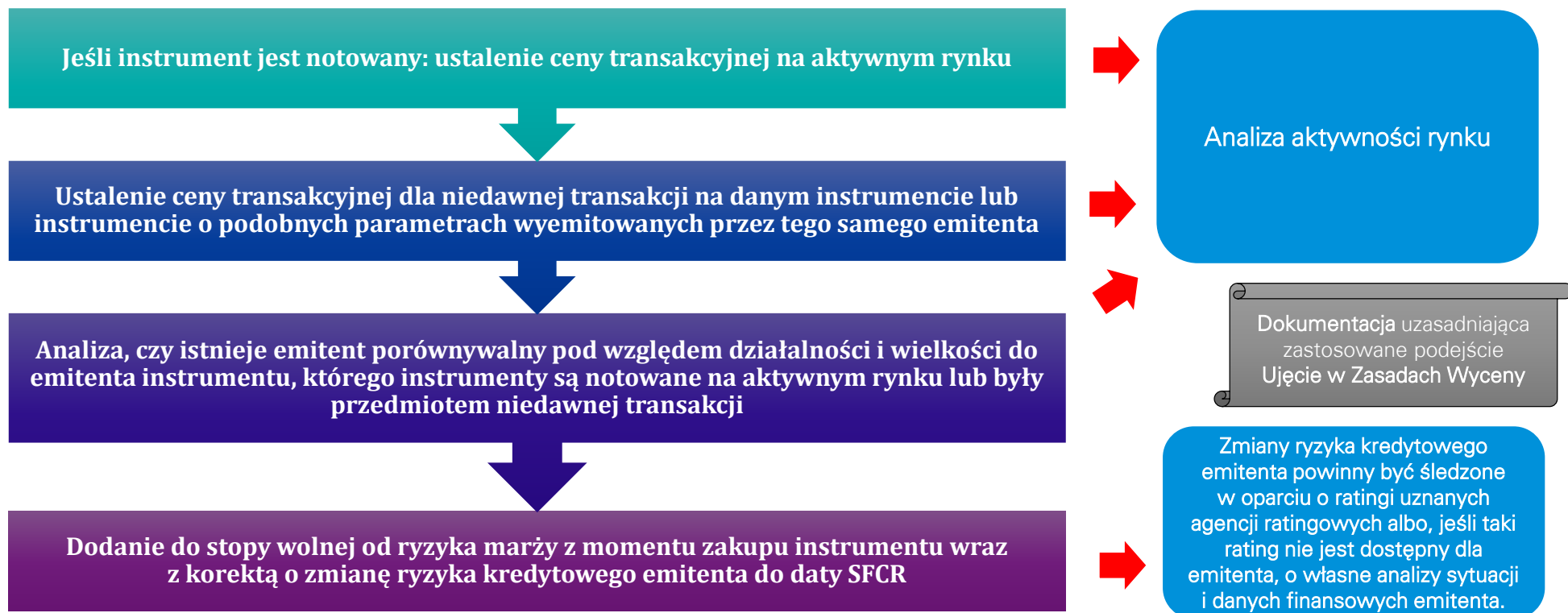
Zasady wyceny PSR

- Wycenia się w skorygowanej cenie nabycia.

Zasady wyceny Solvency II

- Wycenia się w wartości godziwej.

- **Hierarchia postępowania** (na przykładzie obligacji korporacyjnej):

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe

Zasady wyceny PSR

- Brak ujęcia w bilansie (pozycje pozabilansowe)

Zasady wyceny Solvency II

- Ujęcie w bilansie w wartości godziwej na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy użyciu stopy procentowej wolnej od ryzyka (krzywa EIOPA)

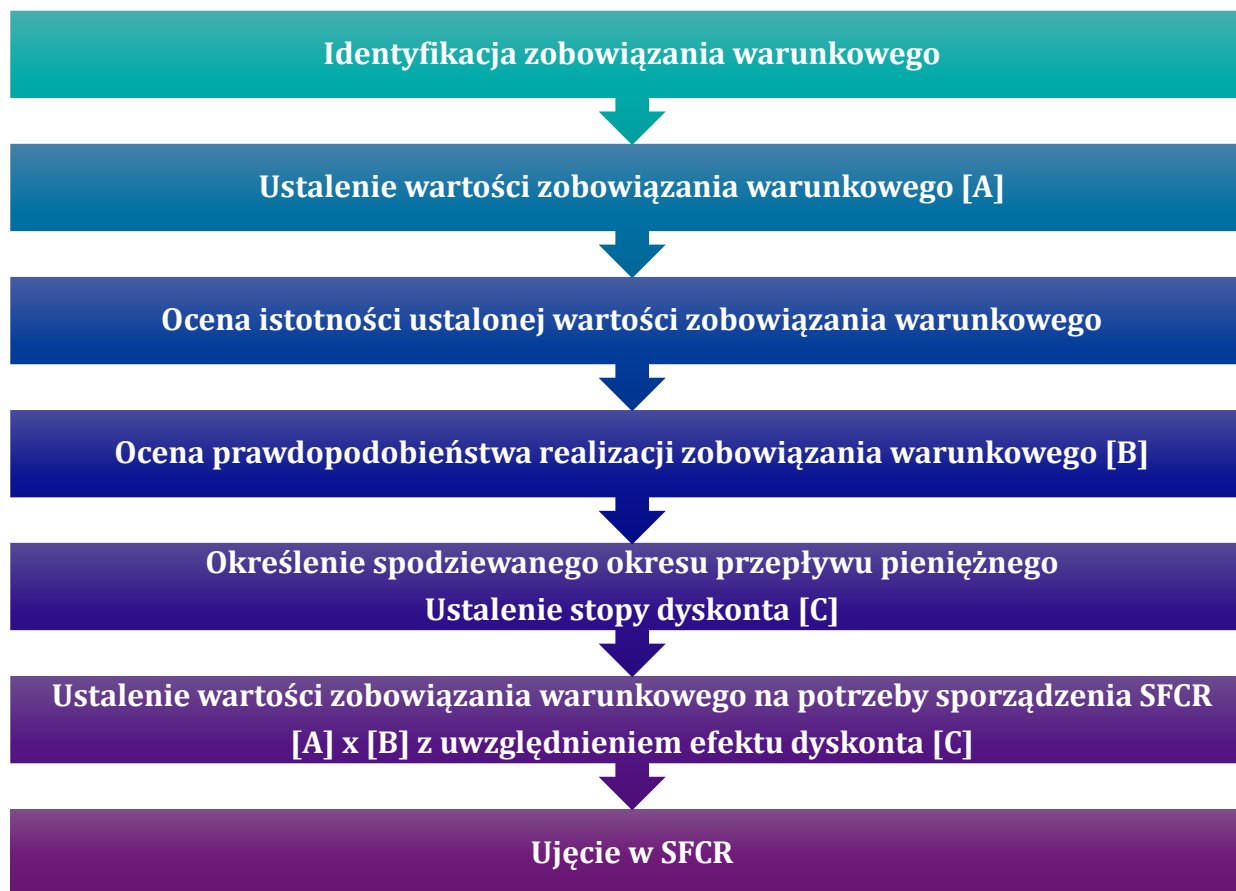
Kluczowe zagadnienia:

- Wprowadzenie ciągłego **procesu monitorowania zobowiązań warunkowych** lub co najmniej cyklicznych analiz ich występowania na daty SFCR.
- Obszary, w których **prawdopodobieństwo powstania zobowiązania warunkowego występuje**:
 - sprawy sporne/roszczenia (ubezpieczeniowe i pozaubezpieczeniowe), w tym:
 - spory/postępowania karne z UOKiK, KNF, Urzędem Skarbowym,
 - postępowanie UOKiK w obszarze opłat likwidacyjnych w zakładach ubezpieczeń na życie,
 - umowy pozaubezpieczeniowe zawarte przez zakład ubezpieczeń (przykład: kary umowne),
 - relacje z pracownikami (przykład: umowy o zakazie konkurencji),

które **nie zostały dotychczas objęte rezerwami w bilansie.**

Zobowiązania warunkowe

- Ujmowanie zobowiązań warunkowych zgodnie z Solvency II

Zobowiązania warunkowe

Jeśli dana transakcja jest już objęta rezerwą dla celów wypłacalności to należy uznać, że zobowiązanie warunkowe już nie występuje dla celów wypłacalności.

MSR 37 pkt 12

„określenie „warunkowy” używane jest:

- w odniesieniu do zobowiązań [...], które nie są ujmowane w sprawozdaniu, ponieważ ich istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki,*
- wobec zobowiązań, które nie spełniają kryteriów ujmowania w sprawozdaniu.”*

Rozliczenia międzyokresowe – wybrane aspekty

Rozliczenia międzyokresowe - wybrane aspekty

Zasady wyceny PSR – wybrane aspekty

- Rozliczenie międzyokresowe obejmują koszty oraz odpowiednio przychody rozliczane stosownie do upływu czasu oraz koszty dotyczące bieżącego okresu sprawozdawczego ponoszone w okresie następnym.

Zasady wyceny Solvency II

- W wartości godziwej, wydaje się, że, co do zasady, w większości wypadków w wartości 0 PLN.

Kluczowe zagadnienia:

- Odroczone koszty akwizycji („DAC”) należy wykazać w wartości 0 PLN na potrzeby wypłacalności.
- Wydaje się, że analogicznie odroczone prowizje reasekuracyjne należy wykazać w wartości 0 PLN na potrzeby wypłacalności.
 - Przyszłe przepływy pieniężne z tytułu kosztów akwizycji oraz prowizji reasekuracyjnych są uwzględniane w kalkulacji najlepszego oszacowania zobowiązań.
 - Już otrzymane prowizje reasekuracyjne bądź zapłacone koszty akwizycji mimo, iż nie są uwzględniane w kalkulacji najlepszego oszacowania zobowiązań, ich wartość godziwa dla celów wypłacalności również co do zasady wynosi 0 PLN.
- Wydaje się, że rozliczenia międzyokresowe, które służą jedynie księgowemu rozłożeniu w czasie bezwarunkowo poniesionych kosztów lub otrzymanych przychodów co do zasady należałoby wykazać w wartości 0 PLN na potrzeby wypłacalności.

Zobowiązania – korekta uwzględniająca zmianę własnej zdolności kredytowej

Zobowiązania – korekta uwzględniająca zmianę własnej zdolności kredytowej

Przy wycenie zobowiązań na potrzeby wypłacalności na kolejne daty SFCR po początkowym ujęciu zobowiązania nie dokonuje się korekt w celu uwzględnienia własnej zdolności kredytowej.

Artykuł 14 ust. 1 Rozporządzenia delegowanego UE

„[...] Po początkowym ujęciu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji nie stosuje późniejszych korekt uwzględniających zmianę własnej zdolności kredytowej.”

Proces sporządzania SFGR

Proces sporządzania SFCR

- **Harmonogram** sporządzania sprawozdań wymaganych w reżimie Solvency II powinien być **elementem procedury sprawozdawczej** Solvency II w zakładzie ubezpieczeń.
- Wydaje się, że **ważnym elementem** harmonogramu powinna być identyfikacja obszarów, w których niezbędna jest **współpraca pomiędzy kilkoma komórkami/** jednostkami organizacyjnymi w danym zakładzie ubezpieczeń.
- W szczególności, wydaje się zasadne/ **dobrą praktyką** by w harmonogramie uwzględnić procedurę kontrolną mającą na celu zapewnienie kompletności/ braku podwójnego ujęcia danych pomiędzy najlepszym oszacowaniem zobowiązań a pozostałymi pozycjami bilansu dla celów wypłacalności, **w szczególności rozrachunkami i zarachowaniami kosztów/ przychodów.**
- **Współpraca komórek** odpowiedzialnych za wyliczenia aktuarialne i rachunkowość/ sprawozdawczość jest **kluczowa.**

Stosowanie uproszczeń

Stosowanie uproszczeń

Należy dokonywać **cyklicznej analizy na każdą datę SFCR** czy poszczególne pozycje wykazane w SFCR nie są istotnie zniekształcone.

Każde zastosowane uproszczenie w zasadach wyceny, będące odstępstwem od przepisów prawa, może być postrzegane jako niezgodność z przepisami prawa.

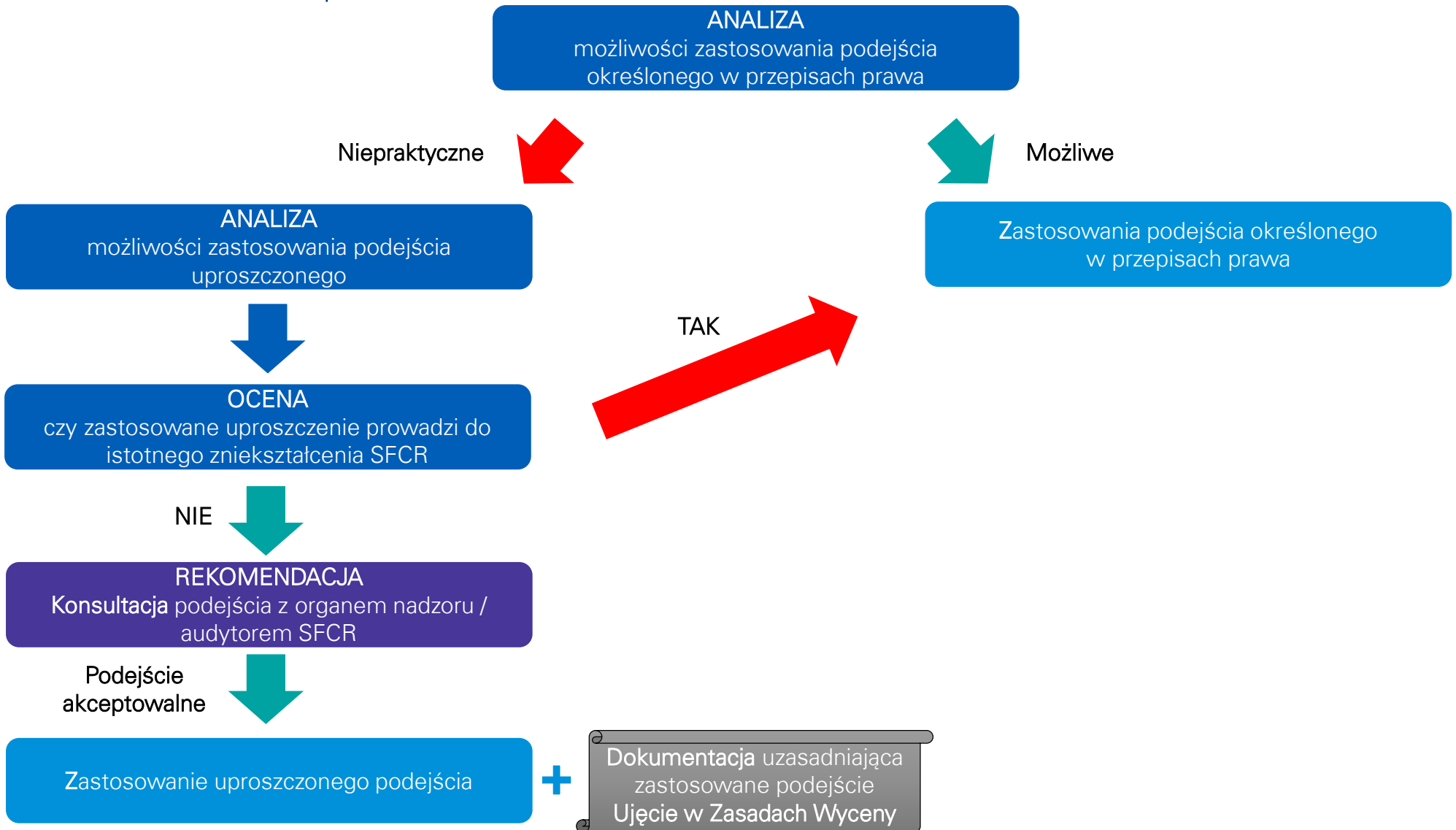
Kluczowe jest wówczas uwzględnienie w cyklicznej analizie **oceny** czy zastosowane uproszczenie nie prowadzi do istotnego zniekształcenia sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń („SFCR”).

Ostatecznie analiza ma na celu udowodnienie, że stosowane metody wyceny, w tym uproszczenia nie wpływają na proces decyzyjny lub ocenę użytkowników SFCR, w tym organów nadzoru.

Analiza powinna być udokumentowana, w przypadku uproszczeń **oparta o wyliczenia liczbowe**.

Stosowanie uproszczeń

Pytania?

Dziękuję

© 2016 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Biuro KPMG w Warszawie

ul. Inflancka 4a

00-189 Warszawa

T: +48 (22) 528 11 00

F: +48 (22) 528 10 09

kpmg.pl

Prelegent KPMG:

Kamil Józwik

Departament Audytu

Instytucji Finansowych

Menedżer

T: + 48 22 528 19 66

E: kamiljozwik@kpmg.pl

KPMG Poland

© 2016 KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.